

Riječka deklaracija o budućnosti bioetike

Fritz Jahr je termin 'bioetika' ('Bio-Ethik') upotrijebio još 1927. Njegov »bioetički imperativ« (Poštuj svako živo biće kao svrhu po sebi i, ako je moguće, odnosi se prema njemu kao takvome!) trebao bi biti putokazom osobnog, profesionalnog, kulturnog, društvenog i političkog života, kao i razvitka i primjene znanosti i tehnologije. Zalažući se za promicanje bioetičkog imperativa i budućnosti integrativne bioetike, sudionici riječkog skupa »Fritz Jahr i europski korijeni bioetike: uspostavljanje međunarodne mreže znanstvenika (EuroBioNethics)«, žele naglasiti sljedeće:

1. Suvremena je bioetika nerijetko sužena na pitanja obaviještenog pristanka i odgovornosti u medicinskoj etici, pri čemu je praktični doseg općih etičkih načela minimalan.
2. Bioetiku treba bitno proširiti te konceptualno i metodološki transformirati kako bi bila u stanju sagledavati različite kulturne, znanstvene, filozofske i etičke perspektive (*pluriperspektivni pristup*), integrirajući ih u orijentacijsko znanje i praktičnu akciju (*integrativni pristup*).
3. Takva *integrativna bioetika* morat će osigurati harmoniju, poštovanje i učenje iz bogate palete pojedinačnih i kolektivnih perspektiva i kultura globalne zajednice.
4. Prepoznajući nepresušno vrelo relevantnih perspektiva za integrativnu bioetiku u djelima mislilaca i učenja koji rabe termin i koncept bioetike, ali i drugih »preteča« integrativno-bioetičkih i deontoloških ideja od antike naovamo, snažno se zalažemo za proučavanje klasičnih djela i učenja.
5. Poštovanje prema životu i obazrivo postupanje prema svim oblicima života moraju uživati potporu svih ljudi, javnosti i medija, kao i obrazovnih programa na svim razinama.
6. Ako ove ideje zažive, bioetika će doista postati područje otvorenog susreta i dijaloga različitih znanosti i struka, vizija i svjetonazora, koji se okupljaju radi artikuliranja, raspravljanja i rješavanja etičkih pitanja koja se odnose na život u cijelosti i svakom njegovom dijelu, život u svim njegovim oblicima, stupnjevima, fazama i pojavnostima, kao i životne uvjete općenito.
7. Ako ove ideje zažive, bioetika će postati osnova za razvoj i implementaciju zakona na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
8. Ako ove ideje zažive, priznavanje i implementacija bioetike postat će »most za budućnost«, »znanost opstanka« i mudrost »znanja o tome kako koristiti znanje« moderne medicine i tehnologije (kao što je to definirao Van Rensselaer Potter 1970-ih).

Međunarodna mreža znanstvenika EuroBioNethics će radi promicanja navedenih ideja organizirati daljnje konferencije i uspostaviti mrežne stranice kako bi unaprijedila komunikaciju i suradnju među različitim kulturama.

Uskoro će biti objavljeno i ustanovljenje Nagrade »Fritz Jahr« za istraživanje i promicanje europskih korijena bioetike. Mreža EuroBioNethics poziva znanstvenike i bioetičare na komunikaciju i suradnju u implementaciji ideja *Riječke deklaracije*.

Potpisali u Rijeci/Opatiji (Hrvatska), 12. ožujka 2011.:

Christian Byk (sudac Apelacijskog suda, Pariz; glavni tajnik Međunarodnog udruženja za pravo, etiku i znanost; glavni urednik časopisa *International Journal of Bioethics*); **Ante Čović** (redoviti profesor i pročelnik Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; predsjednik Hrvatskog bioetičkog društva; glavni urednik časopisa *Synthesis philosophica* i *Filozofska istraživanja*); **Eve-Marie Engels** (redovita profesorica i pročelnica Katedre za etiku u bioznanostima Odsjeka za biologiju Fakulteta znanosti; pridružena članica Instituta za filozofiju; glasnogovornica DFG-Research Training Group Bioethics /*Graduiertenkolleg Bioethik*/ pri Međunarodnom centru za etiku u znanostima /IZEW/ Sveučilišta »Eberhard Karl« u Tübingenu); **Igor Eterović** (doktorand, Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci); **Márcia Santana Fernandes** (profesorica pri Sveučilišnom centru »Ritter dos Reis«, Porto Alegre); **José Roberto Goldim** (izvanredni profesor na Pontifikalnom katoličkom sveučilištu Rio Grande do Sul; profesor na Sveučilištu Extremo Sul Catarinense, Criciúma; predavač na Saveznom sveučilištu Rio Grande do Sul; Klinička bolnica Porto Alegre); **Nada Gosić** (izvanredna profesorica na Katedri za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci); **Hrvoje Jurić** (docent na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu); **Eleni Kalokairinou** (docentica na Odsjeku za klasike i filozofiju Ciparskog sveučilišta, Nicosia); **Tomislav Krznar** (asistent na Odjelu lovstva i zaštite prirode Veleučilišta u Karlovcu); **Natacha Salomé Lima** (doktorandica, Odjel za psihologiju, etiku i ljudska prava Sveučilišta u Buenos Airesu); **Amir Muzur** (izvanredni profesor i pročelnik Katedre za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci; glavni urednik časopisa *Jahr*); **Iva Rinčić** (viša asistentica na Katedri za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci); **Ricardo Andrés Roa-Castellanos** (predavač i istraživač pri Institutu za bioetiku Pontifikalnog ksaverskog sveučilišta, Bogotá DC); **Hans-Martin Sass** (redoviti profesor na Ruhrskom sveučilištu u Bochumu; istraživač pri Institutu za etiku Kennedyjevih Sveučilišta Georgetown, Washington DC; predavač na Narodnom kineskom sveučilištu, Peking); **Marija Selak** (doktorandica, Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu); **Ivana Zagorac** (doktorandica, Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).